

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 21. septembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Jautrīte Briede un Veronika Krūmiņa, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 165/2026) un tā papildinājumus (reģ. Nr. B-796-2026/411),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvās atbildības likuma 183. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka sūdzību par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā var iesniegt persona, kurai piemērots sods, un cietušais, bet daļā par rīcību ar mantu – arī aizskartais mantas īpašnieks.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tās Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likumu personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir noteiktas konkrētas pamattiesības; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 13. punktu*). Turklāt ir jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

3.1. Pieteikuma iesniedzējam administratīvā pārkāpuma lietā piemērots naudas sods par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu. Pieteikuma iesniedzējs sākotnējo lēmumu apstrīdēja un ar augstākas amatpersonas lēmumu administratīvā pārkāpuma process izbeigts tā maznozīmīguma dēļ, nepiemērojot sodu. Šajā lēmumā arī konstatēts, ka Pieteikuma iesniedzējs izraisījis ceļu satiksmes negadījumu un atstājis notikuma vietu. Atbilstoši apstrīdētajai normai šāds lēmums nav pārsūdzams. Pamatojoties uz Valsts policijas sniegto informāciju par minēto pārkāpumu, apdrošinātājs pieprasīja, lai Pieteikuma iesniedzējs regresā kārtībā atmaksā par negadījumu izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros konstatētais fakts par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu ir pamats apdrošinātājam celt regresā prasību. Tādējādi apstrīdētās normas dēļ viņam radušās negatīvas mantiskas sekas, jo lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietas izbeigšanu nevar pārsūdzēt. Līdz ar to apstrīdētā norma aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu.

3.2. Satversmes tiesa secinājusi, ka Satversme neparedz valsts pienākumu nodrošināt personai iespēju vērsties tiesā par jebkuru tai subjektīvi svarīgu jautājumu. Tiesības uz pieeju tiesai attiecas tikai uz tādiem gadījumiem, kad tiešā veidā tiek lemts par personas tiesībām vai pienākumiem, kas ir juridiski aizsargājami. Lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu pārkāpuma maznozīmīguma dēļ Administratīvās atbildības likuma izpratnē nerada personai tiesiskas sekas. Vienlaikus Satversmes tiesa, noskaidrojot pamattiesību aizskāruma esību, pārbauda, vai šāds lēmums nerada personai citas tiesiskas sekas (*sal. sk. Satversmes tiesas lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2025-08-01 10.–11. punktu*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93. panta pirmo daļu prasītājam jāpierāda fakti, uz kuriem balstīts prasījums, savukārt atbildētājam jāpamato savi iebildumi un jāpierāda to pamatotība. Izņēmuma gadījumi, kad pusei nav jāpierāda lietas izspriešanai nozīmīgi fakti, ir noteikti Civilprocesa likuma 96. pantā. Civilprocesa

likums neparedz, ka administratīvā pārkāpuma procesā konstatētiem faktiem būtu iepriekš noteikts (prejudiciāls) spēks. Taču apstākli, ka persona administratīvā kārtībā ir atzīta par vainīgu un saukta pie administratīvās atbildības, var izmantot par pierādījumu civilīetā (*sk. Senāta paplašinātā sastāva 2023. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-1/2023 13.1. un 13.2. punktu*). Šāda pierādījumu izmantošana civilprocesā var tikt attiecināta arī uz lēmumu par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu pārkāpuma maznozīmīguma dēļ. Proti, faktam, kas konstatēts lēmumā par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, nav prejudiciāla spēka, bet to var izmantot tikai kā vienu no pierādījumiem.

Turklāt lietās, kas saistītas ar apdrošinātāja regresa prasības pamatotību gadījumos, kad transportlīdzekļa vadītājs pēc ceļu satiksmes negadījuma atstājis notikuma vietu, tiek vērtēts, vai notikuma vieta ir atstāta, kā arī to, vai tas ir noticis attaisnojošu iemeslu dēļ (*sk. Senāta paplašinātā sastāva 2023. gada 20. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-1/2023 11.–12.3. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka regresa prasība civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā pret Pieteikuma iesniedzēju nav celta. Apdrošinātājs ir vērsies pie Pieteikuma iesniedzēja ar pretenziju par apdrošināšanas atlīdzības atmaksu. Savukārt, ja šāda prasība tiktu celta, tās izskatīšanai būtu jāpiemēro iepriekš norādītās atziņas. Lai arī apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota, kolēģija negūst apstiprinājumu tam, ka tā šobrīd rada viņam nelabvēlīgas tiesiskas sekas.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 165/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa